

Arbeidsmarkt.

ISD Kompas, de gezamenlijke sociale dienst van de gemeenten Nuth, Simpelveld en Voerendaal, is één van de best presenterende sociale diensten van het land, zo blijkt uit onderzoek van de Stichting Stimulansz. Wat is hun geheim?

Brahim Ait Mellouk (in grijs colbert) te midden van de medewerkers van Kompas. FOTO LUC LODDER

Niemand ontkomt aan werken

NUTH
DOOR MONIQUE EVERS

Precies 489 klanten telt Kompas. Tenminste, gisterochtend. Want niets is zo flexibel als het klantenbestand van deze gezamenlijke sociale dienst van Nuth, Simpelveld en Voerendaal. Directeur Brahim Ait Mellouk durft te stellen dat zijn mensen al die klanten persoonlijk kennen. „Want je kunt iemand pas echt helpen als je weet wie je tegenover je hebt.”

De onderzoekers van de Stichting Stimulansz zijn lovend over deze aanpak: „Kompas weet, tegen de landelijke en regionale trend in, meer mensen naar werk te begeleiden.” Toverwoord daarbij is ‘aandacht’, zegt

Ait Mellouk. „Wij doen echt heel veel moeite om de klant te leren kennen met het doel om iemand aan werk te helpen. Wat kan hij allemaal? Wat heeft hij nodig om wel aan de slag te kunnen?”

Soms is het werkkleding, soms kinderopvang of een heftruckcertificaat. „Dat gaan we dan organiseren. En we doen alles zelf: het begeleiden naar werk, het coachen en de trainingen geven. Daardoor leer je de klanten ook goed kennen”, zegt beleidsmedewerker Chantalle Baburek.

Duurzaam

Het onderzoek meldt echter ook dat relatief veel mensen binnen twaalf maanden weer een beroep doen op een uitkering. Dat is niet duurzaam en zorgt voor extra belasting voor de 36 medewerkers van Kompas. De directeur heeft daar wel een ver-

klaring voor. „Wij focussen niet op alleen die vaste baan. Ook een deeltijdbaan of een tijdelijke job zorgt ervoor dat iemand de kans krijgt om te laten zien wat hij kan. En het draagt bij aan het opbouwen van een netwerk. Ook een baan voor één dag is een baan; dan komt iemand maar terug om weer een uitkering aan te vragen en nog een tweede keer. Als je thuiszit, weet je zeker dat je geen ervaring en netwerk opbouwt. Ook zorgt werken voor zelfvertrouwen.”

Het doet echt wel wat met mensen als ze na jaren van werken ineens een uitkering moeten aanvragen, zegt de directeur. „Dat ze na een reorganisatie ineens op straat komen te staan. En dat dat niks te maken heeft met hun functioneren. Dat mogen onze medewerkers nooit vergeten. Want ook voor hen geldt: eigenlijk is iedereen maar één of

twee stappen verwijderd van een reorganisatie. Dat moet je je blijven realiseren.”

Ait Mellouk drukt zijn medewerkers op het hart dat ze het verschil kunnen maken in iemands leven. „Daarom delen we onderling ook de succesverhalen. Dat zijn vaak heel persoonlijke verhalen. Die geven energie en daar leren we van. Ook van de verhalen, trouwens, waarbij het niet zo goed liep als dat je had gehoopt.” Daarom is hij ook zo blij met de 8 die naar voren kwamen uit de medewerkerenquête.

Mensontwikkelbedrijf

Vroeger was de sociale dienst een uitkeringsfabriek. Tegenwoordig spreekt Ait Mellouk liever van een mensontwikkelbedrijf. „We kijken naar het totaalplaatje. Is er zorg nodig of zijn er schulden? We zoeken daarom ook intern andere ambtenaren op, hebben contacten met de kredietbank, woningcorporaties en vluchtelingenwerk. De coach kent de werkzoekende, net als de banenmakelaar die bedrijven langsgaat op zoek naar geschikt werk. We houden de lijnen heel kort. Doen het op de meest eenvoudige manier.”

Bij Kompas gaan de medewerkers ervan uit dat iedereen wil werken. Soms lijkt het alsof iemand niet wil. Maar ook daar zit een reden achter, zegt Ait Mellouk. Bijvoorbeeld omdat hij zijn gehandicapte kind naar het speciaal onderwijs moet brengen en dus nooit voor half tien kan beginnen. Als je dat weet, kun je een oplossing zoeken. „Voor deze man hebben we in overleg met de WMO-afdeling van de gemeente leerlingvervoer kunnen regelen”, zegt beleidsmedewerker Marloes van Gerwen.

Niemand ontkomt aan werken. En met Kompas valt niet te sullen,

draagt de directeur uit. Ja, dat geldt ook voor de bijstandsmoeder met kinderen. „Ik heb kinderen dus ik hoef niet te werken, die vlieger gaat niet op. Wij hebben het hier wel over gemeenschapsgeld. Het feit dat we vroeger te maken hadden met de Bijstandswet, later de Wet Werk en Inkomen en nu de Participatiewet, zegt genoeg.”

Zeker, je hebt altijd mensen die niet willen werken. Dan hebben we het echt maar over een paar procent, zegt Ait Mellouk, die ooit te maken kreeg met iemand die zei: ‘Voor minder dan 6000 euro ga ik niet aan de slag.’ „Deze mensen lopen het risico een deel van hun uitkering kwijt te raken. En dat gebeurt ook echt. Dat kun je anders ook niet maken ten opzichte van de mensen die wel aan het werk gaan.”

Agressie

Het zijn vaak niet de makkelijkste gesprekken. Er wordt gescholden of er is agressie. „Ik zit daar als directeur altijd bij, om de medewerker duidelijk te maken: de leiding staat achter je. We stellen heel duidelijk grenzen. Het aantal mensen dat hun uitkering kwijtraakt omdat ze niet aan het werk gaan, neemt af. Het begint zich nu rond te spreken dat je er niet zomaar mee wegkomt. Dat kan voor de mensen ook geen

„
Als je thuiszit, weet je zeker dat je geen ervaring en netwerk opbouwt.

Brahim Ait Mellouk, directeur Kompas

verrassing zijn. Wie voor het eerst bij Kompas binnenkomt, wordt meteen op de rechten en plichten gewezen.”

Regelmatig hebben de mensen van Kompas te maken met fraude. Soms is er niet eens sprake van opzet, hebben de klanten niet eens door dat ze iets doen wat niet mag. „Hebben twee mensen bijvoorbeeld elk een eigen huis en betalen dus elk de vaste lasten, maar verblijven en eten wel vaak samen. Dan kan er sprake zijn van een gezamenlijke huishouding en loop je het risico dat de uitkering wordt beëindigd. Of als je bepaalde inkomsten niet opgeeft, bijvoorbeeld een erfenis, of als je partner boven een bepaald bedrag verdient.” Heel vaak wordt bewust gefraudeerd. Dan komt de sociale rechercheur, twee mensen, in actie om die fraude op te sporen. Vaak krijgt de sociale dienst tips van mensen uit de omgeving. ‘Mijn buurman rijdt wel een erg dure auto terwijl hij een uitkering heeft.’ Of ze melden dat de uitkeringsgerechtigden stiekem samenwonen. Of: ‘Volgens mij werkt mijn buurman wel, hij gaat elke morgen vroeg van huis.’

De sociale rechercheur controleert, maar mag alleen met toestemming van de bewoner het huis in. Is hij eenmaal binnen, dan zal hij ook om zich heen kijken. Zijn er kinderen in huis en is het hartstikke koud, dan zal hij echt wel de instanties inschakelen. Dus ook zorgen dat er hulp komt. „We doen meer dan alleen uitkeringen verstrekken.”

Reageren?
monique.evers@delimburger.nl